

Γ' Γυμνασίου

Μάθημα: Νεοελληνική Έκθεση

Τρίτη ενότητα θέμα: ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τις ερωτηματικές προτάσεις τις χρησιμοποιούμε:

- 1) όταν θέλουμε να ζητήσουμε μια πληροφορία: *Θα πάμε για μπάνιο;*
- 2) για να ζητήσουμε κάτι: *Θα μου δώσεις το βιβλίο σου;*
- 3) για να εκφράσουμε τα συναισθήματα και τις σκέψεις μας: *Ποιός δεν θα χαιρόταν με τέτοια έκπληξη;*
- 4) για να δώσουμε μια πληροφορία: *Και ποιός δεν θα πήγαινε εκεί;*

1. Οι ερωτήσεις διακρίνονται σε ευθείες και πλάγιες ως προς το τρόπο διατύπωσης.

Οι ευθείες είναι κύριες προτάσεις ή ανεξάρτητες. Εισάγονται με ερωτηματικές αντωνυμίες ή ερωτηματικά επιρρήματα. Στο τέλος της πρότασης έχουν ερωτηματικό.

Οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις είναι ερωτήσεις, οι οποίες μεταφέρονται έμμεσα σε κάποιον άλλον, γι αυτό είναι δευτερεύουσες προτάσεις ή εξαρτημένες. Στο τέλος της πρότασης έχουν τελεία.

2. Οι ερωτήσεις διακρίνονται σε γνήσιες, ρητορικές και ερωτήσεις προσταγής ως προς τη σκοπιμότητα του ομιλητή.

- Τί θα φάμε σήμερα; *Γνήσια ερώτηση (ζητάμε πληροφορία)*
- Γιατί κάποιοι άνθρωποι ξεκινάνε κάτι και μετά το αφήνουν μισό; *Ρητορική ερώτηση (δεν είναι ουσιαστικά ερωτήσεις αλλά δηλώνουν μια κρίση)*
- Θα μου πεις γιατί θύμωσε; *Ερώτηση προσταγής (δηλώνουν με ευγένεια παράκληση ή προσταγή)*

3. Οι ερωτήσεις διακρίνονται σε ερωτήσεις ολικής άγνοιας, μερικής άγνοιας, ανοιχτής ερώτησης και κλειστής ερώτησης ανάλογα με το είδος των απαντήσεων.

1. **ερωτήσεις ολικής άγνοιας:** Η απάντηση είναι ναι ή όχι *παράδειγμα: Σου αρέσει;*

2. **ερωτήσεις μερικής άγνοιας:** Η απάντηση είναι κάτι άλλο εκτός από το ναι και το όχι

παράδειγμα: Πού θα πάμε;

3. **ανοιχτής ερώτησης:** Η απάντηση βρίσκεται σε συνεχή λόγο. *Παράδειγμα: Τι σημαίνει για σένα η αγάπη;*

4. **κλειστής ερώτησης:** Η απάντηση είναι περιεκτική ή μονολεκτική. *Παράδειγμα: Λες να μπορούσα κι εγώ να πάω μαζί τους;*

ΕΥΘΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

- **Ο πλάγιος λόγος** είναι έμμεσος τρόπος μετάδοσης πληροφοριών. Τα λόγια κάποιου βρίσκονται σε τρίτο πρόσωπο. Ο ομιλητής χρησιμοποιεί τα ρήματα: λέω, απαντώ, νομίζω, ανακοινώνω, διατάζω, ισχυρίζομαι, αναρωτιέμαι, συμβουλεύω, ρωτάω, παρακαλώ και άλλα. Η πρόταση του πλάγιου λόγου επομένως εξαρτάται από τα παραπάνω ρήματα. Κατά την μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο αλλάζουν τα πρόσωπα των ρημάτων, των αντωνυμιών και των χρονικών επιρρημάτων. *Παράδειγμα: είπε ότι θα πάει στο μάθημα.*
- **Ο ευθύς λόγος** είναι άμεσος τρόπος μετάδοσης πληροφοριών. *Παράδειγμα: θα πάω στο μάθημα.*

Για να μετατρέψω τον πλάγιο σε ευθύ λόγο:

- 1) Προσθέτω τα ονόματα των προσώπων και δε χρησιμοποιώ εισαγωγικά.
- 2) Βάζω συνδέσμους για να ενώσω τις προτάσεις.
- 3) Χρησιμοποιώ ρήματα όπως είπε, ρώτησε κτλ
- 4) Αλλάζω το πρόσωπο από πρώτο και δεύτερο σε τρίτο
- 5) Αλλάζω το χρόνο του ρήματος όπου πρέπει.
- 6) Αλλαγή χρονικών επιρρημάτων και αντωνυμιών

Αλλαγή χρονικών επιρρημάτων και αντωνυμιών	
Εγώ	Αυτός
Αυτός	Εκείνος
Τώρα	Τότε
Αύριο	Την επόμενη μέρα
Σήμερα	Την ίδια μέρα
Χθες	Την προηγούμενη μέρα
Αυτή τη στιγμή	Εκείνη τη στιγμή

ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Είναι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις και διακρίνονται σε ολικής και μερικής άγνοιας.

- Οι ολικής άγνοιας εισάγονται με τα: αν, μήπως, μη τυχόν

- Οι μερικής άγνοιας εισάγονται με: ερωτηματικές αντωνυμίες και ερωτηματικά επιρρήματα (ποιός, πόσος, πού, πώς, πότε). Εξαρτώνται από ρήματα ρωτώ, απορώ, αμφιβάλλω, λέω, εξηγώ κτλ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΉΣ ΡΟΛΟΣ – ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Στα προαναφερθέντα ρήματα.
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	Σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις.
ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	Ενός ουσιαστικού που έχει σημασία ανάλογη με τα προαναφερθέντα ρήματα ή στο ουδέτερο δεικτικής ή αόριστης αντωνυμίας.